

Jak motywować dzieci i młodzież do wysiłku intelektualnego?

Motywacja jest to proces celowego i świadomego oddziaływania na motywy postępowania ludzi przez wykorzystywanie odpowiednich środków, aby osiągnęli cel, ukierunkowanie ich na określone działanie. Kształtowanie się motywacji u człowieka zaczyna się już od pierwszych dni życia. We wczesnym okresie życia dziecka wykorzystywana jest motywacja bazująca na pochwałach czy nagrodach. Z biegiem czasu powinniśmy starać się, by dziecko samo doznawało motywacji poprzez poczucie zadowolenia czy własnej satysfakcji. Motywacja jest inicjatorem sukcesu i rozwoju u dziecka. Dzięki niej można osiągnąć większość założonych przez siebie celów. Bieg edukacji jest wieloletni, wymaga dużego, umysłowego wysiłku dlatego ważne jest, by prawidłowo rozbudzać motywację u uczniów.

Zachęcanie ucznia do wysiłku to bardzo ważna umiejętność nauczyciela. By motywować dzieci do nauki, współczesny nauczyciel sam powinien być zaangażowany w edukację, potrafił zaplanować swoją pracę, z nadzieją podchodzić do uczniów, myśleć pozytywnie i przede wszystkim być komunikatywny. Nauczyciel powinien rozumieć ucznia, stawiać wymagania i być konsekwentnym, ale też dać możliwość wyboru. Niestety często jest tak, że uczeń ma bardzo niską motywację do nauki przez co napotyka trudności w nabywaniu wiedzy. Uczniowie czują się zniechęceni do nauki poprzez lęk i stres przed kolegami, odpytywaniem na środku klasy, ocenami czy sprawdzianami. Niestety te emocje nie współgrają z efektywną nauką.

By zmotywować ucznia do zdobywania wiedzy należy skupić się na jego zainteresowaniach. Dzieci angażują się w naukę, kiedy ta angażuje je w tematy i obszary, które są interesujące. Należy zachęcać do różnych stylów uczenia się. Każdy posiada swoje preferencje i styl. Najpopularniejsze to: styl wzrokowy, słuchowy i dotykowy. Wzrokowcy najlepiej nauczą się, gdy widzą materiał przedstawiony wizualnie. Sporządzanie notatek obrazkowych pociąga za sobą konieczność współpracy obydwu półkul mózgowych, co pozwala na optymalne zaangażowanie wszystkich możliwości zdobywania wiedzy. Sporządzanie notatek rysunkowych jest dobrym sposobem przekazania zdobytych wiadomości własnymi środkami wyrazu. Słuchowcy najlepiej przyswoją informacje słowne słuchając wyjaśnień. Młodsze dzieci często uczą się poprzez dotyk m.in. korzystając z różnorodnych materiałów manipulacyjnych takich jak klocki, plasteliny, puzzle, itd.

Zadbaj, by miejsce nauki było przyjazne uczniowi. Organizacja książek i przyborów szkolnych znacznie przyczyni się do motywacji i nauki. Dezorganizacja może prowadzić do

poczucia przytłoczenia. Dobrze byłoby, gdyby pomieszczenie do nauki było odpowiednio oświetlone, należałoby usunąć z biurka wszystkie przedmioty, które mogą rozpraszać (szczególnie u młodszych dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi). Dobrze jest ustalić stałe godzin nauki, dostosowane do indywidualnych możliwości i warunków domowych ucznia, a także ustalić plan nauki z uwzględnieniem przerw, a przedmioty które sprawiają największe kłopoty odrabiać na początku. Najlepiej odrabiać lekcje w dniu, w którym zostały zadane, a gdy uczeń ma trudności z jakiegoś przedmiotu, znaleźć ciekawostki związane z nim. Należy zadbać przede wszystkim o dobre odżywianie, które dostarcza organizmowi wszystkich składników, jakich potrzebuje. Tak więc należy unikać źródeł cukrów prostych tj. biały cukier, słodkie napoje, ciastka itd. Śniadanie jest czynnikiem istotnym z punktu koncentracji uwagi. Wśród dzieci mających kłopoty w szkole nieproporcjonalnie dużo jest takich, które nie jadają pierwszego śniadania. Sala lekcyjna powinna zawierać neutralne kolory, stoliki i krzesła powinny być dostosowane do wzrostu uczniów. Należy też zadbać o odpowiednią temperaturę i często wietrzyć pomieszczenie. U osób z zaburzoną koncentracją uwagi nie będzie dobrym pomysłem sadzanie blisko okna czy tablic znajdujących się w pobliżu wzroku, które zaczną rozpraszać ucznia. Nie należy skupiać się na wynikach i ocenach, tylko na tym, czego dziecko się uczy, a nie na tym jak sobie radzi. Mimo że wyniki są ważne, skupienie na doświadczeniu w nauce przynoszą korzyści tj. wyrażamy zainteresowanie bardziej postępem ucznia niż samymi wynikami oraz skupiając się na doświadczeniu ucznia w nauce tego samego dnia stwarzamy możliwości opowiedzenia własnymi słowami czego się danego dnia nauczył. Należy wykorzystywać różnego rodzaju gry edukacyjne, które motywują uczniów do zaangażowania w naukę i zdobywania większej wiedzy. Nauka poprzez gry skutecznie motywuje do nauki dzięki czemu można wprowadzać wiedzę i nowe pomysły w sposób motywujący uczniów. Ważne jest celebrowanie nawet tych małych osiągnięć ucznia. Zawsze używaj pozytywnego wzmocnienia jako narzędzia motywującego podczas nauki z dzieckiem. Gdy dziecko ma duże trudności w nauce trudno jest skupić się na mocnych stronach, jednak ma tu kluczowe znaczenie dla jego prawidłowego rozwoju emocjonalnego. Należy zachęcać do poświęcenia systematycznego czasu w domu na naukę. Rodzice winien poświęcać codziennie uwagę dziecku, nawiązywać kontakt i zadawać pytania oraz wspólnie spędzać czas w przyjemny sposób.

Rodzic powinien także pamiętać, że nauczyciel nie jest wrogiem, a jego sprzymierzeńcem w wychowaniu. Dlatego też rodzice powinni utrzymywać stały kontakt ze szkołą, współpracować z wychowawcą i nauczycielami, bez względu czy ich dzieci ponoszą porażki czy też osiągają sukcesy.

Sposoby podnoszenia motywacji dziecka przez rodziców, nauczyciela lub wychowawcę (wg P. Dennisona):

- Daję mojemu dziecku/uczniowi zadania, z którymi potrafi poradzić sobie tak, aby codziennie odnosił wiele „zwycięstw” i nie bał się nowych wymagań.
- Cieszę się, że moje dziecko/mój uczeń ma dużo energii. Staram się przewidzieć bieg wydarzeń i uważam, że podejmuje właściwe decyzje. Gdy stres jest silny, wyzwaniem jest umiejętne pokierowanie sytuacją.
- Kieruję moim dzieckiem/uczniem tak, aby samo odkrywało, jaki rodzaj pracy sprawia mu przyjemność, aby jego osiągnięcia były dla niego ważną „wewnętrzną” nagrodą.
- Pozwalam, aby moje dziecko/mój uczeń zaobserwowało, jakie naprawdę jest i jakie ma słabe strony. W ten sposób dostrzeże, że również dorośli nieustannie się uczą i rozwijają.
- Spodziewam się, że to, czego uczę moje dziecko/mojego ucznia przyda mu się w życiu, i że być może ono mnie kiedyś przerosnie.
- Bardzo lubię być rodzicem (wychowawcą, nauczycielem). Podoba mi się także to, że sam tak wiele uczę się od mojego dziecka/ucznia. Mój związek z nim pozwala mi ciągle odkrywać coś nowego. Moje życie codzienne nabiera nowego sensu, bo w magiczny sposób przekształca je nasza wymiana interpersonalna.

W koncepcji motywowania rodzice, nauczyciel czy wychowawca mają następujące zadania:

- zaszczepić w dziecku wytrwałość i wolę walki,
- pokazać radość satysfakcji z pokonania przeszkody,
- przekonać, że warto się doskonalić,
- budować i wzmacniać wewnętrzną motywację, tak aby stała się niezależna od czynników zewnętrznych.

Bibliografia:

Paul Dennison: „Kinezyjologia edukacyjna”

Helena Sęk: „Wykłady z psychologii. Tom 8. Człowiek wśród ludzi. Zarys psychologii społecznej”

Christian Drapeau: „Jak uczyć się szybko i skutecznie”

www.poradnik.ngo.pl

www.wspomaganie-rozwoju.pl

www.studia-pedagogiczne.pl

Opracowała:

Adrianna Dzień – pedagog, oligofrenopedagog, terapeuta pedagogiczny